

Minister Edukacji

Barbara Nowacka

DK-DK.072.1.2024.łT
Warszawa, 30 sierpnia 2024 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z 20 marca 2024r. (znak VII.7031.35.2023.AT) w sprawie zasad organizacji wolontariatu w szkołach podstawowych oraz jego znaczenia podczas rekrutacji do szkół ponadpodstawowych, uprzejmie informuję, że od 1 stycznia 2022 roku do 22 sierpnia 2024 roku w rejestrze skarg prowadzonym w Ministerstwie Edukacji Narodowej nie odnotowano skarg, które dotyczyły powyższej tematyki. Wpływały pojedyncze zapytania obywateli dotyczące interpretacji przepisów, których skala nie przewyższyła kilku pism.

Jednocześnie pragnę poinformować, że osiągnięcia w aktywności na rzecz innych ludzi, zwłaszcza w formie wolontariatu lub środowiska szkolnego, w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół ponadpodstawowych są punktowane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego¹, jeżeli takie osiągnięcie jest wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej².

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie świadectw, dyplomów i innych druków szkolnych³ na świadectwach szkolnych promocyjnych i świadectwach ukończenia szkoły, w części dotyczącej szczególnych osiągnięć uczniów, wpisuje się osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu.

Zgodnie z art. 1 pkt 12 ustawy Prawo oświatowe system oświaty zapewnia w szczególności kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym. Ustawa Prawo oświatowe wskazuje, że statut szkoły zawiera w szczególności „sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu” (art. 98 ust 1 pkt 21). Szkoła może także stworzyć odrębny regulamin w zakresie udziału uczniów w działalności społecznej.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, rada rodziców (która reprezentuje rodziców uczniów) może występować do dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego szkołę oraz właściwego kuratora oświaty z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły, w tym także w sprawie realizacji działań w zakresie wolontariatu przez uczniów szkoły. Działania w zakresie aktywności na rzecz innych ludzi, zwłaszcza w formie wolontariatu lub środowiska szkolnego, przez uczniów

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2022 r w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2431z późn. zm.).

² Art. 134 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 poz. 737).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz.U. z 2023 r. poz. 1120).

szkoły powinny być organizowane przy udziale szkoły i za zgodą dyrektora szkoły oraz dostępne dla wszystkich uczniów szkoły na jednolitych zasadach.

Konstrukcja przepisów prawa wskazuje, że aktywność społeczna ucznia, w tym w formie wolontariatu, zasługująca na przyznanie punktów, powinna dotyczyć całego okresu nauki w szkole danego szczebla, a nie wyłącznie działań podejmowanych przez ucznia w ostatnim roku nauki.

Mając powyższe na uwadze, to dyrektor szkoły ma obowiązek organizować tego typu aktywność na terenie szkoły współpracując z lokalnymi podmiotami działającymi na rzecz społeczności lokalnej. Jednocześnie dyrektor szkoły współpracując z ww. podmiotami musi zadbać o bezpieczeństwo uczniów podejmujących taką aktywność. Każda aktywność ucznia szkoły podstawowej w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu, która wypełnia wymagania określone w statucie szkoły, może być wpisana na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej jako osiągnięcie ucznia. Wpisanie takiego osiągnięcia na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej jest podstawą do naliczenia kandydatowi do szkoły ponadpodstawowej punktów rekrutacyjnych (3 pkt), o których mowa w § 7 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego⁴.

Przy konstruowaniu powyższych rozwiązań istotny jest fakt, że prowadzenie szkół podstawowych jest zadaniem własnym gminy (art. 8 ust. 15 ustawy Prawo oświatowe) realizowanym na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty (art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁵). W każdym środowisku są inne potrzeby i inne możliwości aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu społecznym, z tego względu wypracowanie szczegółowych rozwiązań w tym obszarze pozostawiono do uregulowania na poziomie szkoły. Kwestie uczestnictwa uczniów w wolontariacie i jego organizacji powinny, oprócz uwarunkowań środowiskowych, uwzględniać również typ i rodzaju szkoły, wieku uczniów oraz ich warunki rozwojowe i dojrzałość społeczną. Statut szkoły, jako dokument tworzący prawo wewnętrzne danej społeczności szkolnej, powinien być przestrzegany zarówno przez uczniów, rodziców, jak i nauczycieli.

Z poważaniem

Barbara Nowacka
Minister Edukacji
/ - podpisano cyfrowo/

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2431 z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i poz. 721.